

Štvrtok 7. mája 2009

57. konštatuje, že Lisabonská zmluva bude mať tiež finančný vplyv, aj keď obmedzený, v súvislosti s novými osobitnými právomocami EÚ; je pripravený, keď nastane čas, analyzovať konkrétne vplyvy vykonávania týchto nových právomocí; zastáva názor, že celkové uplatnenie týchto právomocí sa určite neuskutoční bezprostredne po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy, ale postupne, ako sa budú vypracúvať príslušné legislatívne návrhy; domnieva sa však, že ich financovanie nesmie byť na úkor financovania súčasných činností EÚ;

Koordinácia s vnútroštátnymi rozpočtami

58. žela si pozvať národné parlamenty, aby sa zúčastnili na každoročnej spoločnej a verejnej rozprave o hlavných smeroch rozpočtových politík členských štátov a Spoločenstva, ktorá by sa konala pred posudzovaním príslušných návrhov rozpočtov s cieľom vytvoriť už od začiatku rámec na spoločnú reflexiu zameranú na koordináciu vnútroštátnych politík členských štátov a zároveň zohľadniť príspevok Spoločenstva;

59. konštatuje, že by bolo užitočné, ak by jednotlivé členské štáty každoročne uverejňovali svoje rozhodnutia o rozdelení rozpočtových výdavkov EÚ na jej hlavné ciele v rámci svojich národných rozpočtov a prípadne regionálnych rozpočtov prispievajúcich k plneniu týchto cieľov;

*

* *

60. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii a parlamentom členských štátov.

Situácia v Moldavskej republike

P6_TA(2009)0384

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. mája 2009 o situácii v Moldavskej republike

(2010/C 212 E/10)

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Moldavskej republike, najmä na uznesenie z 24. februára 2005 o parlamentných voľbách v Moldavsku⁽¹⁾, ako aj uznesenia o európskej susedskej politike a čiernomorskej regionálnej spolupráci;
- so zreteľom na konečné vyhlásenie a odporúčania zo zasadnutia parlamentného výboru pre spoluprácu medzi EÚ a Moldavskou republikou, ktoré sa uskutočnilo 22. – 23. októbra 2008,
- so zreteľom na strategický dokument Komisie z roku 2004 vrátane správy o Moldavskej republike,
- so zreteľom na Dohodu o partnerstve a spolupráci medzi Moldavskou republikou a EÚ, ktorá bola podpísaná 28. novembra 1994 a vstúpila do platnosti 1. júla 1998,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. decembra 2008 o Východnom partnerstve (KOM(2008)0823),

(1) Ú. v. EÚ C 304 E, 1.12.2005, s. 398.

Štvrtok 7. mája 2009

- so zreteľom na pomoc, ktorú EÚ poskytuje Moldavskej republike v rámci nástroja európskeho susedstva a partnerstva (ENPI) vrátane projektu s názvom Poskytovanie podpory pri voľbách v Moldavskej republike, vďaka ktorej sa zabezpečila finančná pomoc na podporu slobodných a spravodlivých volieb v Moldavskej republike,
 - so zreteľom na Akčný plán európskej susedskej politiky EÚ – Moldavská republika, ktorý bol prijatý na siedmom zasadnutí Rady pre spoluprácu EÚ – Moldavsko 22. februára 2005, a so zreteľom na výročnej správy o pokroku Moldavskej republiky,
 - so zreteľom na dohodu o zjednodušení vízového režimu medzi EÚ a Moldavskou republikou podpísanú v roku 2007,
 - so zreteľom na vyhlásenie o predbežných zisteniach a záveroch medzinárodnej misie volebných pozorovateľov pri parlamentných voľbách v Moldavskej republike z 5. apríla 2009 a so zreteľom na povolebnú správu, ktorú za obdobie od 6. do 17. apríla 2009 vypracoval Úrad pre demokratické inštitúcie a ľudské práva Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE/ODIHR),
 - so zreteľom na spoločné vyhlásenie ministrov zahraničných vecí Francúzska, Českej republiky a Švédska z 9. apríla 2009 týkajúce sa situácie v Moldavskej republike,
 - so zreteľom na vyhlásenia predsedníctva EÚ zo 7. a 8. apríla 2009 o situácii v Moldavskej republike,
 - so zreteľom na závery Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy z 27. a 28. apríla 2009 a na výmenu názorov o tejto veci s predsedníctvom EÚ, ktorá sa uskutočnila na zasadnutí výboru Európskeho parlamentu pre zahraničné veci 28. apríla 2009,
 - so zreteľom na vyhlásenia vysokého predstaviteľa pre SZBP Javieru Solanu zo 7. a 11. apríla 2009 o situácii v Moldavskej republike,
 - so zreteľom na vyhlásenia členky Komisie pre vonkajšie vzťahy Benity Ferrerovej-Waldnerovej zo 6., 7. a 11. apríla 2009 o situácii v Moldavskej republike,
 - so zreteľom na vyhlásenie skupiny OSN pôsobiacej v Moldavskej republike z 12. apríla 2009,
 - so zreteľom na uznesenie Rady Európy č. 1280 z 24. apríla 2002,
 - so zreteľom na moldavské memorandum organizácie Amnesty International zo 17. apríla 2009, ktoré sa týka situácie v Moldavsku počas udalostí zo 7. apríla 2009 a po nich,
 - so zreteľom na správu ad hoc delegácie Európskeho parlamentu pre Moldavskú republiku, ktorej návšteva sa uskutočnila 26. až 29. apríla 2009,
 - so zreteľom na článok 103 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže európska susedská politika a program Východné partnerstvo, ktorý sa čoskoro začne, uznávajú európske snahy Moldavskej republiky a význam Moldavska ako krajiny s hlbokými historickými, kultúrnymi a hospodárskymi väzbami s členskými štátmi EÚ,
- B. keďže cieľom akčného plánu EÚ – Moldavská republika je podpora politických a inštitučných reforiem Moldavskej republiky vrátane oblasti demokracie a ľudských práv, zásad právneho štátu, nezávislosti súdnictva a slobody médií, ako aj dobrých susedských vzťahov,

Štvrtok 7. mája 2009

- C. keďže cieľom vytýčeným na jún roku 2009 je začatie rokovaní o novej dohode medzi Moldavskou republikou a EÚ na zasadnutí Rady pre spoluprácu EÚ a Moldavska,
- D. keďže Moldavská republika je členom Rady Európy a OBSE, a teda sa zaviazala na skutočnú podporu demokracie a dodržiavanie ľudských práv vrátane prevencie a boja proti mučeniu, zlému zaobchádzaniu a iným formám neľudského a ponižujúceho zaobchádzania,
- E. keďže 5. apríla 2009 sa v Moldavskej republike uskutočnili parlamentné voľby a keďže voľby monitorovala medzinárodná misia volebných pozorovateľov zložená zo zástupcov OBSE/ODIHR, Európskeho parlamentu, Parlamentného zhromaždenia OBSE a Parlamentného zhromaždenia Rady Európy,
- F. keďže v predvolebnom období sa vyskytli vážne obavy týkajúce sa vládnej kontroly nad verejnými médiami, zastrasovania a prenasledovania vodcov opozície a súkromných médií, ako aj zneužívania administratívnych zdrojov v prospech vládnej strany,
- G. keďže v zahraničí žije 500 000 až 1 milión Moldavcov a keďže moldavské orgány pred voľbami 5. apríla 2009 dostali viacero sťažností týkajúcich sa opatrení odopierajúcich volebné právo Moldavcom žijúcim v zahraničí, ktoré podpísali viaceré mimovládne organizácie a združenia moldavskej diaspóry, vrátane sťažností adresovanej vo februári 2009 prezidentovi, predsedovi parlamentu a vlády Moldavskej republiky, a ktoré tieto orgány ignorovali; so zreteľom na veľmi malý počet (22 000) moldavských voličov, ktorí žijú mimo územia Moldavskej republiky,
- H. keďže faktické orgány odtrhnutého regiónu Podnesterska zabránili mnohým Moldavcom v tom, aby sa zúčastnili na voľbách,
- I. keďže medzinárodná misia volebných pozorovateľov vo svojich predbežných zisteniach dospela k záveru, že voľby boli v súlade s mnohými medzinárodnými normami a záväzkami, ale na zabezpečenie volebného procesu bez zbytočných administratívnych zásahov a na zvýšenie dôvery verejnosti sú potrebné ďalšie zlepšenia,
- J. keďže opozičné strany a skupina Koalícia 2009 sa počas volieb z 5. apríla 2009 sťažovali na množstvo nezrovnalostí pri príprave zoznamov voličov a dodatočných zoznamov a pri sčítaní hlasov a zostavovaní prehľadov,
- K. keďže ústredná volebná komisia po novom sčítaní hlasov 21. apríla 2009 zverejnila konečné výsledky volieb a ústavný súd ich potvrdil 22. apríla 2009,
- L. keďže udalosti, ktoré nasledovali po voľbách, sa vyznačovali násilím a masívnou zastrasovacou a násilnou kampaňou moldavskej vlády, čo vyvoláva pochybnosti o záväzku moldavských orgánov na dodržiavanie demokratických hodnôt a ľudských práv a o dôvere verejnosti k týmto orgánom,
- M. keďže pochybnosti o spravodlivosti volieb a nedôvera voči verejným inštitúciám vrátane inštitúcií, ktoré riadili volebný proces, podnecovali pokojné protesty a keďže orgány využili poľutovaniahodné prejavy násillia a vandalizmu na zastrasovanie občianskej spoločnosti, pričom reagovali násilným a neprimeraným spôsobom a ešte viac obmedzili už beztak oslabené základné práva a slobody moldavských občanov,
- N. keďže sa uznáva, že bolo zatknutých a zadržaných minimálne 310 osôb, keďže viacero zadržaných je stále vo väzbe a keďže so zadržanými osobami sa na policajných staniach systematicky zaobchádzalo tak zle, že možno hovoriť o mučení,

Štvrtok 7. mája 2009

- O. keďže sa zdá, že bitie a bezdôvodné zatýkanie civilných osôb neidentifikovanými policajnými jednotkami nemalo viesť k upokojeniu situácie, ale k zámernej represii,
- P. keďže moldavské orgány stále vážne porušujú ľudské práva zo strany, neodôvodnene prenasledujú predstaviteľov občianskej spoločnosti a demonštrantov a objavujú sa prípady nerešpektovania zásad právneho štátu a príslušných európskych dohovorov, ktoré Moldavsko podpísalo,
- Q. keďže moldavská vláda obvinila Rumunsko z podielu na povolebných demonstráciách a vyhostila rumunského veľvyslanca; keďže moldavská vláda takisto obnovila vízovú povinnosť pre občanov tohto členského štátu EÚ,
- R. keďže treba zdôrazniť, že sa nezistili nijaké závažné skutočnosti alebo dôkazy, na základe ktorých by mohol byť niektorý členský štát EÚ obvinený zo zodpovednosti za násilné udalosti uplynulých týždňov,
- S. keďže skutočné a vyvážené partnerstvo sa môže rozvinúť len na základe spoločných hodnôt, a to najmä so zreteľom na demokraciu, zásady právneho štátu a dodržiavanie ľudských práv a občianskych slobôd,
- T. keďže EÚ sa prostredníctvom programu pre Východné partnerstvo usiluje o väčšiu stabilitu, lepšie riadenie a hospodársky rozvoj v Moldavskej republike a ostatných krajinách na jej východných hraniciach,
1. zdôrazňuje význam užších vzťahov medzi EÚ a Moldavskou republikou a potvrdzuje potrebu spolupráce v záujme väčšej stability, bezpečnosti a prosperity na európskom kontinente a zabránenia vzniku nových deliacich čiar;
 2. potvrdzuje svoj odhodlanie pokračovať v zmysluplnom a cieľavedomom dialógu s Moldavskou republikou, ale veľký význam pripisuje zavedeniu rozhodných opatrení týkajúcich sa zásad právneho štátu a ľudských práv, pričom zdôrazňuje, že ďalšie upevňovanie vzťahov, a to aj uzavretím novej rozšírenej dohody, by malo byť podmienené reálnym a jasným záväzkom moldavských orgánov na dodržiavanie demokracie a ľudských práv;
 3. zdôrazňuje, že úplný súlad s medzinárodnými demokratickými normami pred volebným procesom, počas neho a po ňom má mimoriadny význam pre ďalší rozvoj vzťahov medzi Moldavskou republikou a EÚ;
 4. rozhodne odsudzuje rozsiahlu zastrašovaciu kampaň, hrubé porušovanie ľudských práv a všetky ostatné protiprávne kroky moldavskej vlády v období po parlamentných voľbách;
 5. naliehavo vyzýva moldavské orgány, aby okamžite prestali s akýmkoľvek protiprávnym zatýkaním a pri vládných opatreniach postupovali v súlade s medzinárodnými záväzkami a povinnosťami Moldavska týkajúcimi sa demokracie, zásad právneho štátu a ľudských práv;
 6. vyjadruje znepokojenie predovšetkým v súvislosti s protiprávnym a svojvoľným zatýkaním a všeobecným porušovaním ľudských práv zatýkaných osôb, najmä s porušovaním práva na život, práva nebyť vystavený fyzickému zneužívaniu, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu, mučeniu a trestaniu, práva na slobodu a bezpečnosť, práva na spravodlivý proces a slobody zhromažďovania a združovania, slobody prejavu, ako aj v súvislosti s tým, že tieto porušovania pokračujú;

Štvrtok 7. mája 2009

7. zdôrazňuje, že treba zaviesť vnútroštátny dialóg za účasti vlády a opozičných strán, v rámci seriózneho úsilia o podstatné zlepšenie demokratických postupov a fungovania demokratických inštitúcií v Moldavskej republike a že pomocou neho sa musia bezodkladne odstraňovať nedostatky uvedené v zisteniach medzinárodnej misie volebných pozorovateľov;

8. zdôrazňuje však, že vnútorné napätie v Moldavskej republike je veľmi vysoké, a preto je pevne presvedčený, že treba urýchlene zriadiť nezávislú vyšetrovaciu komisiu za účasti EÚ, Výboru Rady Európy pre zabránenie mučeniu a nezávislých odborníkov, ktorej úlohou bude zabezpečenie nestranného a transparentného vyšetrovania;

9. trvá na tom, aby všetci tí, ktorí sú zodpovední za páchanie brutálneho násilia voči zadržaným osobám, boli postavení pred súd; okrem toho trvá na tom, aby zistenia vyšetrovacieho výboru viedli aj ku skutočnej reforme právneho systému a policajných síl v Moldavskej republike;

10. požaduje osobitné vyšetrenie prípadov ľudí, ktorí zahynuli počas udalostí po voľbách, ako aj vyšetrenie všetkých obvinení zo znásilnenia a zlého zaobchádzania vo väzbe a politicky motivovaných zatknutí ako v prípade Anatola Mătăsara a Gabriela Statiho;

11. odsudzuje kampaň zastrašovania, ktorú začali viesť moldavské orgány proti novinárom, zástupcom občianskej spoločnosti a opozičných strán, najmä zatýkanie a vyhostovanie novinárov, prerušovanie prístupu k internetovým stránkam a vysielania televíznych staníc, vysielanie propagandy na verejnoprávnych kanáloch a odopieranie prístupu zástupcom opozície k verejnoprávnym médiám; domnieva sa, že tieto kroky majú za cieľ izoláciu Moldavskej republiky od domácej a medzinárodnej mediálnej a verejnej kontroly; ľutuje a odsudzuje pokračovanie tejto cenzúry prostredníctvom listov ministra pre vnútorné záležitosti a ministra spravodlivosti adresovaných mimovládny organizáciám, politickým stranám a masovokomunikačným prostriedkom;

12. dôrazne odsudzuje rozhodnutie moldavských orgánov o vyhostení rumunského veľvyslanca a o zavedení vízovej povinnosti pre občanov tohto členského štátu EÚ; trvá na tom, že diskriminácia občanov EÚ na základe ich národnostného pôvodu je neprijateľná, a vyzýva moldavské orgány, aby obnovili bezvízový režim pre rumunských občanov;

13. zároveň naliehavo vyzýva Radu a Komisiu, aby preskúmali vízový režim EÚ voči Moldavskej republike s cieľom zmiernenia podmienok na udeľovanie víz moldavským občanom, najmä finančných podmienok, a zlepšenia regulovaného režimu v oblasti cestovania; vyjadruje však nádej, že moldavskí občania nebudú lepší vízový a cestovný režim využívať na hromadný exodus z krajiny, ale budú motivovaní na to, aby aktívne prispievali k ďalšiemu rozvoju svojej vlasti;

14. konštatuje, že vyhlásenia o tom, že členská krajina EÚ bola zapojená do udalostí, sa javia ako nepodložené a neboli predmetom diskusií ani sa opakovane nepredkladali na stretnutiach ad hoc delegácie v Moldavskej republike;

15. požaduje, aby moldavská vláda bezodkladne predložila podstatné dôkazy na podporu všetkých obvinení týkajúcich sa údajných trestných činov demonštrantov a podielu zahraničných vlád;

16. berie na vedomie vyhlásenia moldavských orgánov v súvislosti s otvorením trestného spisu vo veci pokusu o prevzatie štátnej moci 7. apríla a 2009 požaduje, aby vyšetrovanie bolo transparentné a aby objasnilo všetky obvinenia vznesené moldavskými orgánmi súvisiace s možným zapojením jednej tretej krajiny alebo viacerých tretích krajín do týchto udalostí;

17. odsudzuje všetky prejavy násilia a vandalizmu a zároveň považuje za neprijateľné, aby sa všetky protesty označovali za trestné činy a za údajné „protiústavné sprisahanie“; je presvedčený, že pokojné protesty boli do značnej miery dôsledkom pochybností o spravodlivosti volieb, nedôvery voči verejným inštitúciám a nespokojnosti so sociálnou a hospodárskou situáciou v Moldavskej republike;

Štvrtok 7. mája 2009

18. verí, že jediným východiskom zo súčasnej situácie v Moldavskej republike je konštruktívny dialóg s opozičnými stranami, občianskou spoločnosťou a zástupcami medzinárodných organizácií;
19. zdôrazňuje, že každé nové voľby si budú vyžadovať konsenzus medzi opozíciou a vládou, čo sa týka konkrétnych zlepšení volebného procesu;
20. pripomína význam nezávislosti súdnictva a požaduje ďalšie kroky na zabezpečenie nezávislosti vydavateľov všetkých médií vrátane moldavského rozhlasu a televízie a na skončenie zastrešovania stanice ProTV a všetkých hrozieb týkajúcich sa predĺženia jej licencie, ako aj na výrazné zlepšenie moldavského volebného práva ako kľúčových prvkov každého budúceho volebného procesu a posilňovania demokracie v Moldavskej republike;
21. odsudzuje skutočnosť, že moldavská vláda sa vôbec neusilovala o to, aby moldavským občanom žijúcim v zahraničí uľahčila odovzdávanie hlasov v súlade odporúčaniami Benátskej komisie Rady Európy; vyzýva moldavské orgány, aby prijali potrebné opatrenia na to, aby sa tak v primeranom čase stalo;
22. zdôrazňuje výrazné rozdiely medzi predbežnou správou OBSE/ODIHR o priebehu volieb a tvrdeniami mnohých moldavských mimovládnych organizácií o rozsiahlych nezrovnalostiach; poukazuje na to, že tieto rozpory treba zohľadňovať pri každom budúcom posudzovaní volebných monitorovacích aktivít OBSE/ODIHR a príspevkov EÚ do medzinárodných volebných pozorovateľských misií;
23. je presvedčený, že EÚ by sa mala zapojiť do riešenia súčasnej situácie aktívnym, dôkladným a komplexným spôsobom, aby si zachovala dôveryhodnosť v očiach občanov Moldavskej republiky; naliehavo vyzýva Radu, aby posúdila možnosť vyslania misie na podporu právneho štátu do Moldavskej republiky, aby pomohla orgánom presadzovania práva v ich reformnom procese, najmä v oblasti polície a súdnictva;
24. zdôrazňuje, že Rada, Komisia a členské štáty musia plne využiť program európskeho susedstva a najmä nový program pre Východné partnerstvo na dosahovanie väčšej stability, lepšieho riadenia a vyváženého hospodárskeho rozvoja v Moldavskej republike a ostatných krajinách na východných hraniciach EÚ;
25. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila širší dosah finančných prostriedkov EÚ poskytovaných Moldavskej republike na oblasť ľudských práv a základných slobôd, a to najmä plným využitím európskeho nástroja pre demokraciu a ľudské práva a ustanovení ENPI; vyzýva Komisiu, aby mu predložila podrobnú správu o využívaní všetkých fondov EÚ v Moldavskej republike s osobitným zameraním na tie fondy, ktoré sú vyčlenené na dobrú správu vecí verejných a na demokratický rozvoj;
26. vyzýva Radu a Komisiu, aby posilnili mandát osobitného zástupcu EÚ pre Moldavskú republiku, čo sa týka jeho pôsobnosti, ako aj dostupných prostriedkov;
27. opäť zdôrazňuje svoju podporu územnej celistvosti Moldavskej republiky a upozorňuje, že treba posilniť úlohu EÚ pri hľadaní riešenia v otázke Podnesterska;
28. opätovne zdôrazňuje, že EÚ musí urobiť všetko, čo je v jej silách, aby ľudu Moldavskej republiky ponúkla skutočne európsku budúcnosť; naliehavo žiada všetky politické sily v Moldavskej republike a partnerských krajinách Moldavska, aby nezneužívali súčasnú nestabilnú situáciu na odklonenie Moldavska od európskeho smerovania;
29. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, Parlamentným zhromaždeniam Rady Európy a OBSE a vláde a parlamentu Moldavskej republiky.